

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра Міжнародних відносин

Затверджую

Декан факультету історії,
політології і міжнародних відносин
доц. Гурак І.Ф.
6 грудня 2024 р.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ ДЕ
(ОР магістр) (2024-2025 н. р.)

Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Міжнародна та європейська безпека

1. Зміст понять «безпека» та «національна безпека».
2. Поняття та принципи міжнародної безпеки. Європейська (регіональна) безпека.
3. Види міжнародної безпеки.
4. Суть понять «загроза» та «виклик». Джерела та класифікація загроз.
5. «М'які» та «жорсткі» загрози безпеці.
6. Тенденції розвитку загроз безпеці
7. Ліга націй в системі колективної безпеки.
8. Проблеми безпеки в період холодної війни.
9. Причини сучасних збройних конфліктів.
10. Тенденції у сучасних збройних конфліктах.
11. Поняття асиметрії в міжнародних відносинах.
12. Боротьба з новітніми проявами тероризму
13. Становлення та розвиток ринку приватних військових послуг.
14. Масштаби та специфіка ринку приватних військових послуг.
15. Міжнародна співпраця у сфері боротьби з тероризмом до 2001 р.

Методика та організація наукових досліджень

1. Характеристика науки як особливої сфери людської діяльності. Історія становлення науки.
2. Класифікація наук. Особливості фундаментальних (теоретичних) наукових досліджень. Прикладні дослідження та їх призначення.

3. Наукові ступені
4. Наукометричні бази.
5. Поняття пізнання та наукового пізнання.
6. Основні форми та засоби наукового пізнання (ідея, наукова ідея, проблема, гіпотеза, концепція, закон, парадокс, теорія, наукова теорія)
7. Принципи наукового дослідження.
8. Методи наукового дослідження. Загальнонаукові методи.
9. Особливості застосування теоретичних методів до дослідження міжнародних відносин.
10. Специфіка емпіричних методів дослідження.
11. Роль наукового факту у дослідженні.
12. Основні характеристики наукової інформації.
13. Поняття та функції наукових публікацій.
14. Наукова монографія.
15. Наукова доповідь. Особливості підготовки публічного виступу.

Міжнародні системи і глобальний розвиток

1. Утворення регіональних підсистем міжнародних відносин.
2. Африка в сучасних міжнародних відносинах.
3. Латинська Америка в сучасних міжнародних відносинах.
4. Зміст поняття “система” в науці про міжнародні відносини.
5. Дефініювання міжнародних систем (розбіжності між основними науковими школами дослідження міжнародних відносин).
6. Дослідження структури міжнародних систем в 60-70 рр. ХХ ст.
7. Типологія підходів до дослідження міжнародних систем:
8. Кризові явища в методології системності наприкінці ХХ ст. Пошук шляхів виходу з кризи.
9. Україна в архітектурі постбіполярності.
10. Трансформація національного суверенітету в умовах глобалізації.
11. Трансформація політичного простору під впливом глобалізації.
12. Мегатренди та глобальні проблеми.
13. Глобалізація міжнародних протиріч.
14. Формування нової системи міжнародних відносин.
15. Військовий фактор в сучасних міжнародних відносинах.

Глобальні актори міжнародних відносин Інтеграційні процеси в сучасних міжнародних відносинах

1. Категорії «імперія», «наддержава», «гегемон», «лідер» в доктринах Дж.Буша, Б.Обами, Д. Трампа, Дж. Байден : зміст, направленість, методи реалізації.
2. Європа і Україна в геополітичній стратегії США.
3. Американське бачення ролі РФ в сучасних міжнародних відносинах.
4. Американські політологи про американську стратегії 21 століття (Б.Джоунс, К. Лейн, Зб. Бжезинський, Г.Ксісенджер)
5. Індія як новий геополітичний актор.
6. Етнічні групи та національні рухи як актори міжнародних відносин.

7. Європейське політичне співтовариство (EPS) та перспективи його розвитку.
8. «Русский мир» и «Євразійство» як ідеологічне підґрунття боротьби Росії за першість в формування нового міжнародного порядку.
9. Основні вектори геостратегії КНР в ХХІ ст. Концепція багатополюсного світу.
10. Українське питання в політиці Пекіну.
11. Глобальний Південь і його вплив на міжнародні відносини.
12. Об'єктивні та суб'єктивні передумови інтеграційних процесів у контексті глобалізації.
13. Види інтеграційних процесів у сучасному світі. Міжнародна інтеграція і зовнішня політика держави.
14. Основні форми і напрями розвитку інтеграційних процесів в Африканському регіоні. Проекти загально-африканської інтеграції.
15. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики.

Сучасні школи в теорії міжнародних відносин

1. Філософсько-теоретичні джерела політичного реалізму в міжнародних відносинах.
2. Філософсько-теоретичні джерела ідеалізму в теорії міжнародних відносин.
3. Принципи ідеалізму в теорії міжнародних відносин. Ідеалізм в політичній практиці.
4. Неолібералізм та його відмінність від класичного ідеалізму.
5. Принципи реалізму в теорії міжнародних відносин.
6. Основні принципи та течії неореалізму.
7. Розвиток теорії неореалізму в працях К. Волтца.
8. Порівняльний аналіз неолібералізму та неомарксизму в міжнародних відносинах.
9. Історичні типи міжнародних систем. Вестфальська модель міжнародної системи.
10. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин.
11. Поняття та структура національного інтересу. Національний інтерес – спрямування зовнішньої політики.
12. Засоби зовнішньої політики держав. Дипломатія і війна як основні засоби реалізації зовнішньої політики.
13. Вплив глобалізації на державу та її суверенітет.
14. Вплив міжнародного середовища на зовнішню політику країни.
15. Методи дослідження в науці про міжнародні відносини.

Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики країн пострадянського простору

1. Американсько-російські відносини на тлі Російської агресії щодо України
2. Україна в дипломатичному протистоянні США та РФ напередодні війни
3. Війна в Україні та її вплив на формування безпекових доктрин та РФ
4. Двосторонні відносини Російської Федерації з Китайською Народною Республікою
5. Стратегія Національної безпеки США
6. Відносини Росії з Туреччиною в енергетичній сфері
7. Відносини між Росією та країнами ЄС
8. Історія українсько-російських відносин
9. Причини та передумови російсько-української війни
10. Мінські домовленості

11. Причини та наслідки російсько-грузинської війни
12. Проблема Абхазії та Північної Осетії
13. Зовнішня політика держав Центральної Азії
14. Російська агресія щодо України та її вплив на політичні та економічні зміни в регіоні Центральної Азії
15. Китайські інтереси в регіоні Центральної Азії
16. Причини та наслідки нагірно-карабахського конфлікту
17. Стратегічні пріоритети РФ в Центральній Азії

Аналіз та прогнозування зовнішньої політики

1. Специфіка прийняття зовнішньополітичних рішень в Європейському Союзі.
2. Особливості прийняття рішень у сфері зовнішньої політики в Україні.
3. Поведінка держави на міжнародній арені, методи аналізу і критерії її оцінки.
4. Державні аналітичні центри в сфері зовнішньої політики зарубіжних країн та їх функції.
5. Університетські наукові аналітичні центри зарубіжних країн і їх функції.
6. Міжнародні неурядові організації : види, засади діяльності та вплив на зовнішню політику держав.
7. Методи аналізу зовнішньої політики: поняття та класифікація.
8. Стратегічний аналіз : концептуальні і функціональні особливості.
9. Зовнішньополітичні моделі та сценарії. Методика їх побудови та використання.
10. Математичні моделі в аналізі та прогнозуванні зовнішньої політики.
11. Аналітичні документи у сфері міжнародних відносин.
12. Методика складання аналітичного документу у сфері міжнародних відносин.
13. Науковий інструментарій політичного прогнозування у сфері міжнародних відносин.
14. Методика підготовки прогнозного проєкту у сфері зовнішньої політики.
15. Футурологія як науковий напрям прогнозування зовнішньої політики.